

технології в інноваційній діяльності страхового ринку України // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2020. – В.96, ч.2. – С.103-115.

3. Прокопчук О. Т. Особливості цифровізації страхового бізнесу в Україні // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2023. – В.103, ч.2. – С.6-16.

4. Шубенко І. А. Тенденції діджиталізації на страховому ринку України // Бізнес Інформ. – 2020. – № 2. – С.273-279.

5. Базилевич В. Д., Приказюк Н. В., Лобова О. М. Цифровізація у забезпеченні конкурентних переваг страхових компаній // Економіка та держава. – 2020. – № 2. – С.15-20.

УДК 005.1:005.53

Кошута В. Я., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

ТИПОЛОГІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПІДХОДІВ У КОНТЕКСТІ РЕФЛЕКСИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

У сучасному бізнес-середовищі, що характеризується високим ступенем волатильності, невизначеності, складності та амбівалентності (VUCA), ефективне управління кризовими ситуаціями потребує системного, адаптивного та стратегічно проактивного підходу. Слід зазначити, що кризове управління охоплює реактивні, адаптивні та проактивні стратегії, які забезпечують підготовку, реагування та відновлення функціональної стабільності організації, а організаційна гнучкість виступає визначальним чинником адаптації [1].

Важливо підкреслити, що С. Малік акцентує необхідність інтеграції превентивних управлінських моделей, а також розвитку комунікаційних, фінансових і дистанційних спроможностей організації. Можна констатувати, що комплексна таксономія функцій кризового управління, запропонована Т. Таргаревим і В. Ратчевим, передбачає виділення трьох рівнів: підготовчого, операційного та загального (комунікація, координація).

Слід зауважити, що розмежування управлінських підходів – реактивного, адаптивного, антикризового та рефлексивного – доцільно здійснювати на основі таких ключових критеріїв: рівень проактивності, глибина аналітичного опрацювання, роль навчання у процесі прийняття рішень, а також відповідність управлінської практики європейським цінностям та відповідальності [1]:

- Реактивний підхід. Реактивне управління передбачає втручання виключно після виникнення проблемної ситуації. Такий підхід характеризується низьким рівнем проактивності, поверхневим аналітичним опрацюванням та обмеженим навчанням організаційних структур.

- Адаптивний підхід. Адаптивне управління спрямоване на гнучке реагування в межах операційних функцій організації. Адаптивність визначається як здатність організації оперативно реагувати на зміни середовища [1]. Відповідність євростандартам оцінюється як помірна.

- Антикризовий підхід. Антикризове управління орієнтоване на оперативне втручання та мінімізацію наслідків кризових ситуацій [1]. Відповідність євростандартам управління оцінюється як часткова.

- Рефлексивний підхід. Рефлексивне управління розглядається як найрозвинутіший підхід, що інтегрує всі три функціональні рівні: підготовчий, операційний і загальний. Відповідність євростандартам у цьому підході оцінюється як найвища серед усіх розглянутих моделей.

У контексті трансформацій сучасного управлінського мислення особливої уваги заслуговує типологічна класифікація підходів до управління залежно від їхньої здатності до рефлексії, навчання та стратегічного оновлення. Слід зазначити, що запровадження рефлексивного менеджменту вимагає осмислення інструментальної ефективності й глибини управлінського аналізу, орієнтації на довгострокову сталість, відповідності нормам рамкам ЄС та принципам ESG (екологічної, соціальної та управлінської відповідальності).

На підставі синтезу наукових підходів запропоновано типологію управлінських моделей, узагальнену в табл. 1, яка враховує такі критерії: рівень проактивності; глибина управлінського аналізу; характер організаційного навчання; відповідність вимогам європейського регулювання і ESG-стандартам.

Таблиця 1

Типологія управлінських підходів у контексті рефлексивного менеджменту

Підхід	Про-активність	Глибина аналізу	Організаційне навчання	Відповідність євростандартам	Інтеграція ESG
Реактивний	Низька	Поверхнева	Обмежене	Низька	Фрагментарна
Адаптивний	Помірна	Середня	Частково	Часткова	Селективна

			системне		
Антикризовий	Висока (але ситуативна)	Обмежена	Несистемне, контекстуальне	Часткова	Переважно екологічна
Рефлексивний	Висока (стратегічна)	Глибока	Системне (переосмислення цінностей)	Повна	Комплексна

Джерело: складено автором на основі

Порівняльний аналіз свідчить, що рефлексивний менеджмент характеризується найвищим рівнем проактивності та інституційної гнучкості, поєднуючи стратегічну далекоглядність із системним навчанням. Такий підхід є найбільш придатним для підприємств, що функціонують у середовищі швидких нормативних змін, зокрема у контексті євроінтеграції.

Література

1. Mills R., Keremah O. Crisis Management And Organisational Agility: A Theoretical Review. 2020. [online] URL: https://www.researchgate.net/publication/341370700_Crisis_Management_And_Organisational_Agility_A_Theoretical_Review (date of access: 31.03.2026).

УДК 338.24

Кирилко Н. М., к.е.н., старший викладач,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Сучасний етап розвитку світової та національної економіки характеризується високим рівнем нестабільності, що обумовлюється впливом глобальних криз, геополітичних конфліктів, технологічних змін та соціально-економічних трансформацій. Для України ці виклики посилюються умовами воєнного стану та необхідністю післявоєнного відновлення економіки.

У таких умовах підприємства функціонують у середовищі постійної невизначеності, що ускладнює процес прийняття управлінських рішень. Традиційні підходи до управління, які базуються на стабільності та прогнозованості, втрачають свою ефективність. Це зумовлює необхідність переходу до інноваційних моделей управління, які здатні забезпечити гнучкість,